

Tekijänoikeudet ja avoimet sisällöt

Eija Kalliala, [Enter ry](#)

Blogi: [eijakalliala.fi](#)

Käsiteltäviä asioita

- Wikipedia ja Wikimedia
- Tekijänoikeus
- Creative Commons -lisenssit
- 10 ohjetta ympäristöään kuvaavalle
- Avoimia kuvia
- Avoimien kuvien hakeminen
- Kun käytät CC-lisenssoitua teosta
- Muita avoimia sisältöjä

Oletko muokannut Wikipediaa?

- Vapaa tietosanakirja
  - Sisältö jaettu CC BY-SA -lisenssillä
  - Vastuulliset ylläpitäjät (nyt 37 henkilöä)
- Muista lähteet!
  - Mistä tieto löytyy? Tiedon pitää löytyä jostain muualta.
  - Älä kopioi suoraan lähteistä vaan muokkaa tekstiä.
- Esimerkkejä
  - [Vanheneminen](#)
  - [Vanhustenhuolto](#)
  - [Terveyskeskus](#)
  - [Hyvinvointi](#)
  - [Terveystieteiden tutkimuskeskus](#) (linkkejä eteenpäin)

Georgios Jakobides:
Ensimmäiset askeleet, 1893.
Tuntematon, Public Domain

Wikimedia Commons

- Säilytyspaikka vapaille kuville, äänille ja muille multimediatiedostoille.
  - Kuvia, animaatioita, musiikkia sekä kirjoitettua ja ääneen luettua tekstiä.
- Kuka tahansa voi tallentaa tiedostoja Wikimedia Commonsiin.
- Kuka tahansa voi käyttää (lähes) kaikkia Wikimedia Commonsin aineistoja vapaasti.
- Wikipedian artikkelien kuvat ja muu multimedia tallennetaan yleensä Wikimedia Commonsiin.

Tekijänoikeus

Yamashita Yohei, CC on Orange, CC BY 2.0, lähde Wikimedia Commons

- Suojaa **teoskynnyksen** ylittäviä tuotoksia.
- Koskee teoksen julkista käyttöä.
- Syntyy materiaalin tekijälle.
- Lisäksi **lähioikeus**: esitykset, ääni- ja videotallenteet, valokuvat, tietokannat ja luettelot, tv- ja radiolähetykset
- **Valokuvan tekijänoikeus: 50 vuotta kuvan ottamisesta**
- Toikkanen, Oksanen: [Opettajan tekijänoikeusopas](#) (Finn Lectura 2011)
- [Kopiokissa](#)-sarjakuva
- [Kopiraittila](#), Kopioston ja OKM:n tuottama tekijänoikeusopas
- [Creative Commons -lisenssi](#)
- Julkaisetko materiaalia? [Video ja vuokaavio avuksi](#)
- Toikkanen, Vilmusenaho: [10 ohjetta ympäristöään kuvaavalle](#) (CC BY)

Creative Commons -lisenssit

Nimi
mainittava

Nimi
mainittava,
jaa samoin

Nimi mainittava,
ei johdannaisia

Nimi
mainittava, ei
kaupalliseen
käyttöön

Public domain,
tekijänoikeudeton

Avoimia kuvia Flickr-palvelussa

- Nimi mainittava (CC BY): yli 34 milj. kuvaa
- Jaa samoin (CC BY-SA): yli 20 milj. kuvaa
- Ei johdannaisia (CC BY-ND): yli 9 milj. kuvaa
- Ei kaupalliseen käyttöön (CC BY-NC): yli 23 milj. kuvaa
- Ei johdannaisia, ei kaupalliseen käyttöön (CC BY-NC-ND): yli 43 milj. kuvaa
- Ei kaupalliseen käyttöön, jaa samoin (CC BY-NC-SA): yli 51 milj. kuvaa
- Public Domain (CC0): yli 1 milj. kuvaa
- Public Domain Mark (CC0): yli 3 milj. Kuvaa

Avoimien kuvien määrä Flickrissä on puolittunut viimeisen vuoden aikana!

10 ohjetta ympäristöään kuvaavalle

Saa kuvata ja julkaista:

Tilannekohtaista:

Ei saa kuvata edes omaan käyttöön:

Avoimia kuvia

- [Wikimedia Commons](#), CC BY-SA -lisenssi
- [Flickr](#), CC-lisensioituja kuvia
- [Pixabay](#), [Opencliparts](#), CC0-lisenssi
- [Helsingin kaupunginmuseon kuvia](#), CC BY -lisenssi
  - Avattu keväällä 2017
- [Vantaan kaupunginmuseon kuvia](#), CC BY -lisenssi
  - Avattu helmikuussa 2018
- [Kansallisgallerian avoin data](#)
  - [Hello world! The Finnish National Gallery opens up its collections](#) (15.2.2018)
- Ylen Digitreenit: [Näin löydät vapaasti käytettäviä kuvia](#)
- [Avoimia sisältöjä verkosta](#) (Itä-Suomen yliopiston ohje)
- Eija Kallialan [maisemakuvia](#), CC BY-SA -lisenssi

Lapinlahden sairaala, R.Roos,
Helsingin kaupunginmuseo,
lisenssi CC BY 4.0

Eija Kalliala: Näkymä
Lapinlahden Lähteen ikkunasta
19.9.2017, lisenssi CC BY-SA

Avoimien kuvien hakeminen

- Googlen haku -> Kuvahaku -> Työkalut -> Käyttöoikeudet
  - Ei suodateta käyttöluvan perusteella (oletus)
  - Saa käyttää uudelleen ja muokata
  - Saa käyttää uudelleen
  - Saa käyttää uudelleen ei-kaupallisesti ja muokata
  - Saa käyttää uudelleen ei-kaupallisesti

Kun käytät CC-lisensoitua teosta

- Teoksen hakeminen
  - Kopioi itse teos itsellesi.
  - Jos teoksessa ei näy tekijän nimeä, ota se erikseen talteen.
  - Noudata tekijän toivetta tulla mainituksi tietyllä tavalla.
  - Ota talteen osoite, josta teoksen sait.
  - Ota talteen lisenssi, jonka alaisena teos on.
- Teoksen hyödyntäminen
  - Mainitse tekijän nimi hyvän tavan mukaisesti.
  - Digitaalisessa aineistossa linkitä alkuperäiseen lähteeseen.
  - Mainitse lisenssi ja digitaalisessa aineistossa linkitä lisenssiin.
  - Jos muuntelit teosta, mainitse myös oma nimesi ja osoita, mitkä ovat omia muutoksiasi.
- Lähde: [Tarmo Toikkanen, KOTEK 2018](#)

Muita avoimia sisältöjä

- [Wikipedia](#), Wikidata, [Wikiopisto](#), [Wikikirjasto](#)
  - Esim. [Suurten sotien aika](#) (perusopetuksen oppimateriaalia)
- [Avoindata.fi](#), avoimen tiedon palvelu
- Some-säiliöt ja sisältöjen käyttöluvat (esim. [Flickr](#), [YouTube](#), [SlideShare](#))
- [MOOC](#)-lista, massiivisia avoimia verkkokursseja
- [TED](#), asiantuntijapuheenvuoroja maailmalta
  - Esim. [What's the secret to living longer?](#)
- [Khan Academy](#), opetusvideoita

Muita avoimia sisältöjä

- [Gutenberg-projekti](#) (Public Domain, PD)
  - Vuodesta 1971 joukkoistamalla tuotettu kokoelma avoimia e-kirjoja
  - Kokoelmassa jo 56 000 e-kirjaa eri muodoissa
  - Suomeksi mm. Aho, Canth, Kivi; myös käännöksiä
- [Kirjasampo](#)
  - Yleiset kirjastot hoitavat; v. 2018 jo yli 2 milj. käyttäjää
- [Sotasampo](#), talvi- ja jatkosota [semanttisessa webissä](#)
- [Biografiasampo](#), suomalaisten elämäkertoja
- [Nimisampo](#), suomalaisia paikannimiä
  - [Miksi Pohjois-Suomessa on paljon enemmän rivoja paikannimiä kuin etelässä?](#) (HS 12.2.2019)

Kiitos!

Osallistuthan [Enterin muihinkin
tietoiskuihin ja tapahtumiin!](#)